

**MINISTERSTWO OCHRONY ŚRODOWISKA,
ZASOBÓW NATURALNYCH I LEŚNICTWA**

**Zasady
sporządzania inwentaryzacji stanu lasu**

Warszawa 1999

Spis treści

	strona
A. Postanowienia ogólne	3
B. Prace terenowe	4
1. Podział powierzchniowy	4
2. Kryteria wydzielania pododdziałów	5
3. Opis lasu i gruntu przeznaczonego do zalesienia	7
3.1. Opis taksacyjny lasu	7
3.2. Elementy taksacyjne gatunku panującego (głównego)	9
3.3. Wskazania gospodarcze	10
3.4. Opis gruntów przeznaczonych do zalesienia	12
3.5. Sprawy porządkowe przy taksacji lasu	12
4. Pomiar sytuacji wewnętrznej	12
C. Prace kameralne	13
1. Ustalenie powierzchni pododdziałów	13
2. Czystopis opisu taksacyjnego	14
3. Rejestr gruntów i wskazania w zakresie gospodarki leśnej według właścicieli	15
4. Mapa gospodarcza lasu	16
5. Układ opracowania	16
D. Postanowienia końcowe	17
E. Wzory	
1. Wzór opisu taksacyjnego lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia	
2. Wzór rejestru i wskazań w zakresie gospodarki leśnej według właścicieli	
3. Wzór opisu ogólnego	

A. Postanowienia ogólne

§ 1.1. Przy opracowywaniu inwentaryzacji stanu lasu należy wykorzystać ogólną wiedzę w zakresie leśnictwa, a w szczególności - urządzania lasu.

2. Inwentaryzację stanu lasu sporządza się dla lasów nie objętych uproszczonym planem urządzania lasu dla:

- obrębu ewidencyjnego (wsi),
- właściwej jednostki organizacyjnej Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

3. Inwentaryzację stanu lasu sporządza się na okres 10 lat.

§ 2. W umowie zlecającej wykonawcy wykonanie inwentaryzacji stanu lasu zleceniodawca podaje:

1) obiekt, na określenie którego składa się:

- nazwa wsi (miasta),
- wyciąg z rejestru ewidencji gruntów z podaniem nr działek, powierzchni użytku leśnego i gruntów przeznaczonych do zalesienia (ujętych do zalesienia w planach zagospodarowania przestrzennego), nazwiska, imienia i adresu właściciela lub współwłaścicieli lasu; sporządzenie wyciągu z rejestru ewidencji gruntów może być zlecone wykonawcy uproszczonego planu ul,
- zalecenia dotyczące podziału powierzchniowego, np. dostosowanie się do podziału ustalonego we wcześniej sporządzonym uproszczonym planie ul,
- zaktualizowane mapy ewidencyjne, lub zalecenie naniesienia danych na już istniejące mapy gospodarcze, sporządzone w ramach uproszczonego planu ul,

2) lokalizację i rodzaje lasów ochronnych (w tym stref zagrożenia przemysłowego), lasów wpisanych do rejestru zabytków,

3) inne warunki, np. dokładność określania miąższości, potrzebę podklejenia map, zasady podziału powierzchniowego, sposób połączenia uproszczonego planu ul z inwentaryzacją stanu lasu sporządzonych dla tego samego obiektu, możliwości przekazania danych z obu tych dokumentacji w jednym pliku.

§ 3.1. Wykonawca po stwierdzeniu rozbieżności między stanem faktycznym na gruncie a ewidencją gruntów sporządza ich wykaz wg wzoru podanego przez zleceniodawcę. Wykaz ten jest przekazywany zleceniodawcy.

2. Zleceniodawca ustala sposób ujęcia ich w inwentaryzacji stanu lasu oraz uwzględnienia w

ewidencji gruntów.

§ 4.1. Zleceniodawca, przed rozpoczęciem prac z zakresu inwentaryzacji stanu lasu, powiadamia o tym urząd gminy oraz właścicieli lasu (w sposób zwyczajowo przyjęty w danej wsi).

2. Przed przystąpieniem do prac terenowych wykonawca inwentaryzacji stanu lasu powiadamia sołtysa wsi o prowadzeniu prac urządzeniowych.

§ 5. Współwłasność z inną własnością (Skarbu Państwa, osób prawnych) w inwentaryzacji lasu należy ujmować w opisie lasu i zadań gospodarczych przez wykazanie udziału w powierzchni oraz odpowiednie oznakowanie na mapie gospodarczej.

§ 6.1. Przyjmuje się zasadę, że podział na działki obowiązuje według aktualnej ewidencji gruntów (rejestr i mapa) bez uwzględniania wewnętrznych działów rodzinnych, które zostały dokonane bez zachowania przepisów prawnych.

2. Rozbieżności między rejestrem gruntów a mapą ewidencyjną rozstrzyga zleceniodawca.

§ 7. Do inwentaryzacji lasu włącza się wszystkie grunty leśne (lasy) o zwartej łącznej powierzchni co najmniej 0,10 ha, niezależnie od tego, czy należą one do jednego czy większej liczby właścicieli.

B. Prace terenowe

1. Podział powierzchniowy

§ 8.1. Dla danej wsi (obiektu) projektuje się jeden podział powierzchniowy (może to być podział wg dotychczas obowiązującej dokumentacji urządzeniowej), bez względu na to czy w tej wsi (obiekcie) są zwarte kompleksy o powierzchni powyżej 10 ha - podlegające uproszczonym planom urządzenia lasu.

2. Przy projektowaniu podziału dla wsi (obiektu), w której nie były wykonywane dotychczas prace urządzeniowe lub gdy zachodzi konieczność skorygowania dotychczasowego podziału powierzchniowego, należy uwzględnić:

- 1) odosobnienie działek i kompleksów leśnych,
- 2) granice własności.

W przypadku, gdy cały obiekt składa się z dużych działek indywidualnych (większych od 5 ha, lecz nie większych od 10 ha, o stosunku długości do szerokości nie większym niż 5:1), każdą działkę (lub kilka sąsiadujących ze sobą i należących do jednego właściciela) można uznać za oddział.

3. Linii podziału powierzchniowego nie należy projektować do przecięcia, natomiast należy wykorzystać do tego celu drogi, ciek, wizury i inne naturalne lub sztuczne linie terenowe.

4. Całe oddziały lub ich części obejmujące lasy podlegające inwentaryzacji lasu oznaczają się przez dodanie litery A do numeru oddziału. W przypadku, gdy w dotychczasowej numeracji oddziałów występuje numer i litera należy taką numerację zmienić i dostosować do powyższej zasady.

2. Kryteria wydzielenia pododdziałów

§ 9.1. W ramach ustalonych oddziałów wydziela się pododdziały (części lasu) różniące się między sobą przynależnością do określonej grupy i rodzaju użytków gruntowych oraz cechami taksacyjnymi.

2. Pododdziały prowadzi się z maksymalnym uwzględnieniem podziału na działki. Przyjmuje się, że w zasadzie najmniejsza powierzchnia pododdziału wynika z istotnych potrzeb zinwentaryzowania zmian w opisie lasu.

§ 10. Podczas prowadzenia pododdziałów należy uwzględnić następujący podział lasów (grupy użytków gruntowych, oznaczonych symbolem Ls):

1) grunty leśne zalesione:

a) drzewostany, do których zalicza się:

- w I klasie wieku uprawy i młodniki o czynniku zadrzewienia 0,5 i wyżej,
- w II klasie wieku drzewostany o zadrzewieniu 0,4 i wyżej,
- w III klasie wieku i starszych klasach wieku drzewostany o zadrzewieniu 0,3 i wyżej,
- drzewostany zaliczone do "klasy odnowienia" bez względu na czynnik zadrzewienia starodrzewu,

b) plantacje drzew, do których zalicza się plantacje topolowe, leśnych gatunków szybko- i średnio- i nasienne.

2) grunty leśne nie zalesione:

a) w produkcji pomocniczej (szkółki, plantacje choinek na gruntach leśnych, itp.).

b) do odnowienia, do których zalicza się:

- zręby - powierzchniowo pozbawione drzewostanów nie dłużej niż 2 lata i dotychczas nie odnowione,
  - halizny - powierzchniowo pozbawione drzewostanów dłużej niż 2 lata oraz nieudane uprawy i młodniki I klasy wieku o czynniku zadrzewienia poniżej 0,5,
  - płazowiny - powierzchniowo leśne z drzewami o czynniku zadrzewienia 0,3 i niżej w II klasie wieku oraz 0,2 i niżej w III i starszych klasach wieku,
- c) użytki ekologiczne (uznane zgodnie z art. 32 Ustawy z dnia 16.10.1991 r o ochronie przyrody) i dotychczas nie ujęte w ewidencji gruntów jako „tereny różne”,
- d) przeznaczone do wyłączenia z produkcji (IV - VI strefa zagrożenia przemysłowego oraz wylesienia spowodowane przez zapadliska i zalewiska kopalniane).
- 3) Inne grunty leśne, do których zalicza się tereny pod liniami podziału powierzchniowego, drogi i inne grunty związane z gospodarką leśną.

§ 11.1. Wyłączenia pododdziałów dokonuje się w przypadkach, gdy zachodzą różnice:

- 1) w odmiennym sposobie zagospodarowania lub technice zabiegu gospodarczego, uzasadniających oddzielne potraktowanie poszczególnych części lasu (drzewostanu lub powierzchni nie zalesionej),
- 2) w rodzaju powierzchni, uwzględniając podział podany w § 10,
- 3) przy zmianie gatunku panującego (głównego),
- 4) w składzie gatunkowym drzewostanów mieszanych - przy różnicy udziału 2 i więcej w odniesieniu do poszczególnych gatunków,
- 5) w przeciętnym wieku drzewostanu - w I i II klasie wieku przy różnicy 4 lat i wyżej, w III i starszych klasach wieku - 10 lat i wyżej,
- 6) w klasie bonitacji, przy różnicy w zasadzie jednej klasy,
- 7) w strukturze drzewostanu, odróżniając strukturę jednopiętrową, dwupiętrową, klasę odnowienia oraz złożoną,
- 8) w czynniku zadrzewienia, uwzględniając różnicę 0,2 stopnia i wyżej (z wyjątkiem klasy odnowienia),
- 9) w jakości siedliska, uwzględniając zmianę typu siedliskowego lasu,
- 10) w przynależności do rodzaju lasów ochronnych.

2. Jako dolną granicę powierzchni pododdziałów podlegających wyłączeniu według kryteriów wymienionych w ust. 1 pkt. 1), 2), 3), i 5) zaleca się przyjmować 0,10 ha, o ile różnice te występują między działkami poszczególnych właścicieli lasu; w pozostałych przypadkach i

dla pozostałych podpunktów - 0,50 ha.

3. Opis lasu i gruntu przeznaczonego do zalesienia

3.1 Opis taksacyjny lasu

§ 12.1. Opisy taksacyjne wykonane w terenie (zapisane w brulionie opisu taksacyjnego, jak przy uproszczonym planie ul) służą do właściwego i w pełnym zakresie zaprojektowania zadań gospodarczych oraz kameralnego opracowania wyników inwentaryzacji stanu lasu.

2. Przy opisie taksacyjnym pododdziału zaliczonego do gruntu leśnego należy kolejno określać:

- 1) zaliczenie do rodzajów lasów ochronnych,
- 2) typ siedliskowy lasu,
- 3) gospodarczy typ drzewostanu,
- 4) rodzaj powierzchni; dla gruntów leśnych zalesionych będzie to struktura drzewostanu lub jego cecha,
- 5) skład gatunkowy,
- 6) przeciętny wiek,
- 7) zwarcie w panującym piętrze,
- 8) występowanie młodego pokolenia,
- 9) występowanie podszytu,
- 10) występowanie nasienników i przestojów,
- 11) luki, o ile są projektowane do uproduktywnienia.

3. Przy opisie taksacyjnym powierzchni leśnej nie zalesionej należy kolejno określać:

- 1) zaliczenie do rodzajów lasów ochronnych,
- 2) rodzaj powierzchni,
- 3) typ siedliskowy lasu,
- 4) gospodarczy typ drzewostanu,
- 5) gatunek główny gospodarczego typu drzewostanu,
- 6) występowanie młodego pokolenia i krzewów,
- 7) występowanie starszych drzew, o ile są projektowane do wycięcia.

§ 13. Przy sporządzaniu opisu taksacyjnego pododdziałów należy kierować się poniższymi wytycznymi:

- 1) zaliczenie do rodzaju lasów ochronnych podaje się według lokalizacji wskazanej przez zleceniodawcę;
- 2) typ siedliskowy lasu należy określać według zasad i nomenklatury podanej dla lasów Skarbu Państwa;
- 3) gospodarcze typy drzewostanów ustala się w oparciu o wytyczne podane w obowiązujących Zasadach Hodowli Lasu;
- 4) strukturę lub cechę drzewostanu określa się, wyróżniając:
  - a) w ramach struktury:
    - drzewostany jednopiętrowe (w opisie nie podaje się ich nazwy),
    - drzewostany dwupiętrowe (w opisie podać nazwę "drzewostan 2-piętrowy") - wyodrębnia się je według kryteriów podanych dla lasów Skarbu Państwa,
    - drzewostany o strukturze złożonej (w opisie podać nazwę „struktura złożona”) - to drzewostany różnowiekowe z grupami, kępami (warstwą) drzew rębnych i młodszych, wzajemnie przenikających się, bez wyraźnych pięter; należy je opisywać dzieląc cały drzewostan na dwie zasadnicze części; pierwszą - dojrzałą, podlegającą użytkowaniu, oraz drugą - podlegającą pielęgnacji,
    - drzewostany w klasie odnowienia (w opisie podać nazwę „klasa odnowienia”); są to drzewostany, w których równocześnie prowadzi się użytkowanie i odnowienie lasu, a przynajmniej 30% powierzchni tych drzewostanów zajmują wartościowe pod względem hodowlanym i gospodarczym, naturalne lub sztuczne odnowienie gatunków głównych i domieszkowych,
  - b) w ramach cechy wyróżnia się drzewostany do przebudowy (w opisie podać nazwę „drzewostan do przebudowy”). Są to drzewostany niskiej jakości hodowlanej II klasy wieku o czynniku zadrzewienia 0.5 a w starszych 0,4 i niżej, drzewostany o luźnym zwarcie bez podrostów lub podszytów lub o niskiej jakości technicznej, np. karłowate, źle oczyszczone, krzywe, sękate, silnie zaatakowane przez szkodniki owadzie lub grzyby i obumierające (suchoczuby ponad 30%);
- 4) skład gatunkowy podaje się według udziału powierzchniowego lub miąższościowego, zgodnie z zasadami podanymi dla lasów Skarbu Państwa.

Uwaga: miąższość gatunków wchodzących w skład drzewostanu jest wykazywana łącznie - jako miąższość gatunku panującego (głównego).

Do składu gatunkowego upraw na zrębach zupełnych można włączać pozostawione młode pokolenie gatunków drzew, o ile daje ono gwarancję osiągnięcia założonych celów

hodowlanych;

5) przeciętny wiek należy podawać z minimalną dokładnością do 4 lat w I i II klasie wieku, 10 lat w III i starszych klasach wieku.

Przy dużym zróżnicowaniu wieku, przekraczającym 1 klasę wieku, drzew danego gatunku w drzewostanie nie zaliczonym do „struktury złożonej” należy wyróżnić grupy wiekowe, np. 6 Jd 45 lat, 4 Jd 25 lat; na pierwszym miejscu podaje się tę część drzewostanu, której stan decyduje o głównym zabiegu gospodarczym w danym pododdziale;

6) podrostry, naloty i podsadzenia występujące głównie w drzewostanach rębnych i bliskorębnych, należy podawać w opisach, jeśli wykazują dobrą jakość i są przeznaczone do dalszej hodowli, w innych przypadkach zalicza się je do podszytu.

7) zwarcie podaje się zgodnie z kryteriami podanymi dla lasów Skarbu Państwa;

8) podrostry, naloty i podsadzenia występujące głównie w drzewostanach rębnych i bliskorębnych należy podawać w opisach, jeśli wykazują dobrą jakość i są przeznaczone do dalszej hodowli, w innych przypadkach zalicza się je do podszytu.

Przy opisie podrostu, nalotu i podsadzeń należy podać gatunek główny i % pokrycia, dla podszytu podaje się tylko % pokrycia; procent pokrycia podaje się z dokładnością do 10%. Do nalotów zalicza się młode pokolenie pochodzenia naturalnego do wysokości 0,5 m. Jako podrost uznaje się młode pokolenie (dowolnego pochodzenia) I klasy wieku - powyżej 0,5 m wysokości;

9) nasienniki (zasadniczo w I klasie wieku) i przestoje (zasadniczo w wyższych klasach wieku) należy opisać je w przypadku projektowania ich do usunięcia, podając gatunek najliczniejszy i przybliżoną (określoną szacunkowo) sumaryczną miąższość wszystkich gatunków.

Przedrostry (drzewa I-II klasy wieku) na haliznach lub uprawach należy wymieniać w opisie w przypadku projektowania ich do usunięcia, podając gatunek najliczniejszy i szacunkową miąższość;

10) luki, tj. nie odnowione powierzchnie leśne wśród drzewostanów II i starszych klas wieku podaje się w opisie (ich powierzchnię) wówczas, gdy projektuje się je do odnowienia, tzn. na których warunki środowiska zapewniają utrzymanie się i rozwój młodego pokolenia.

3.2. Elementy taksacyjne gatunku panującego (głównego)

§ 14. Dla każdego pododdziału zaliczonego do gruntu leśnego zalesionego należy określić

następujące elementy taksacyjne:

- 1) gatunek panujący (główny) - jest to gatunek (rodzaj) wymieniony w opisie na pierwszym miejscu, np. przy składzie gatunkowym 4So, 4Brz, 2Db - za gatunek panujący (główny) uznaje się sosnę,
- 2) przeciętny wiek gatunku panującego,
- 3) przeciętną wysokość gatunku panującego w pełnych metrach,
- 4) przeciętną pierśnicę gatunku panującego w cm,
- 5) bonitację gatunku panującego w pełnych klasach według obowiązujących tablic zasobności i przyrostu drzewostanów,
- 6) czynnik zadrzewienia, który w drzewostanach wykazujących grubiznę stanowi sumę czynników zadrzewienia gatunków wchodzących w skład drzewostanu (I piętra, warstwy); cząstkowe czynniki zadrzewienia określa się ze stosunku miąższości rzeczywistej (oszacowanej) do miąższości tabelarycznej przy danym wieku i bonitacji (dla gatunków domieszkowych określonej szacunkowo); czynnik zadrzewienia w uprawach i młodnikach określa się stopniem procentowego pokrycia powierzchni danego pododdziału przez gatunki opisane w składzie uprawy lub młodnika. Czynnik zadrzewienia podaje się z dokładnością do 0,1 (10% pokrycia w uprawach i młodnikach),
- 7) miąższość - łącznie dla wszystkich gatunków (piętra, warstwy) drzewostanu, oraz w nawiasie miąższość przestojów i nasienników bądź przedrostów; miąższość grubizny w korze dla drzewostanu określa się według metody uzgodnionej ze zleceniodawcą i otrzymuje się ją przez przemnożenie zasobności na 1 ha przez powierzchnię pododdziału.

3.3. Wskazania gospodarcze

§ 15. Wskazania gospodarcze są syntetycznym zakończeniem sporządzonego w terenie opisu taksacyjnego siedlisk i drzewostanów, stanowią one podstawę do ustalenia zadań gospodarczych dla poszczególnych właścicieli lasu na najbliższy 10-letni okres.

Wskazania gospodarcze powinny odpowiadać potrzebom lasu, wynikającym ze stwierdzonego stanu i zasad racjonalnej gospodarki leśnej określonych indywidualnie dla każdego drzewostanu oraz powinny zmierzać do osiągnięcia podstawowych celów gospodarki leśnej.

§ 16.1. W zależności od rodzaju powierzchni i wieku drzewostanów, podstawowe wskazania

gospodarcze będą dotyczyły:

- 1) w stosunku do powierzchni nie zalesionej i gruntów przeznaczonych do zalesienia - odnowienia lub zalesienia sztucznego lub naturalnego ze wskazaniem gatunków (zgodnych z gospodarczym typem drzewostanu przyjętym przez analogię do uproszczonego planu ul, lub na podstawie zasad hodowli lasu - obowiązujących w lasach PGL LP), jak również usunięcia przedrostów, krzewów, starych drzew, a w szczególnych przypadkach zalecenie: rekultywacji, utrwalenia gruntu lub poprawy stosunków wodnych, np. oczyszczenie rowu odpływowego itp. oraz pielęgnowanie uprawy po jej założeniu; w przypadku możliwości włączenia do składu gatunkowego przyszłej uprawy kęp młodego pokolenia występujących na zrębach zupełnych i haliznach należy o ich powierzchnię zredukować powierzchnię projektowaną do odnowienia,
  - 2) w stosunku do upraw - poprawek i uzupełnień (z podaniem gatunków) i pielęgnacji (pielęgnowanie gleby i CW),
  - 3) w stosunku do młodników - czyszczeń z określeniem projektowanej do usunięcia masy grubizny na 1 ha, o ile taka występuje,
  - 4) w stosunku do drzewostanów nie projektowanych do użytkowania rębego - trzebieży z określeniem projektowanej do usunięcia masy grubizny na 1 ha na podstawie "Tablic wydajności cięć pielęgnacyjnych" IBL; w drzewostanach uszkodzonych (pod wpływem przemysłu, przez grzyby lub owady a jeszcze nie zakwalifikowanych do przebudowy) należy projektować cięcia sanitarne,
  - 5) w stosunku do drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania rębego - rodzaju i formy rębni, powierzchni, miąższości oraz rodzaju i sposobu odnowienia (z podaniem gatunków zgodnych z gospodarczym typem drzewostanu),
  - 6) w stosunku do drzewostanów do przebudowy (i negatywnych) - zaprojektowania rębni zupełnej i odnowienia lub podsadzeń i rębni częściowej, z podaniem gatunku głównego w podsadzeniach, powierzchni oraz miąższości przewidzianej do użytkowania w 10-leciu.
2. Zaprojektowana miąższość w użytkowaniu przedrębnym nie może przekroczyć 20% zinwentaryzowanej miąższości drzewostanu.
  3. Do drzewostanów rębnych zalicza się wszystkie drzewostany urzędzonego obiektu, które osiągnęły minimalny wiek rzeczywistego wyrębu drzewostanu, określony w rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 28 grudnia 1998 roku.
  4. Dla całego obiektu należy rozważyć zaprojektowanie pasów przeciwpożarowych (z preferencją pasów biologicznych spełniających rolę pasów przeciwpożarowych) lub oczyszczenie istniejących oraz innych zabiegów ochronnych, np. usunięcie odpadów

zrębowych, zakaz wypasu, grabienia ściółki itp.

5. W opisie taksacyjnym lasu projektuje się wszystkie zabiegi, jakie są niezbędne z punktu widzenia celów, jakie są stawiane gospodarce leśnej.

3.4 Opis gruntów przeznaczonych do zalesienia

§ 17.1. Przy opisie gruntów przeznaczonych do zalesienia (ujętych w planach zagospodarowania przestrzennego) należy podać:

- 1) nazwę rodzaju powierzchni - „grunt do zalesienia”,
- 2) potencjalny typ siedliskowy lasu,
- 3) opis występującej roślinności leśnej.

2. Na gruntach przeznaczonych do zalesienia, na których występują drzewostany i uprawy leśne należy je wydzielać i opisywać wg zasad podanych dla gruntów leśnych.

3. Pododdziały wydzielone i opisane jako powierzchnie zalesione podlegają zgłoszeniu w trybie § 2 niniejszej instrukcji.

3.5 Sprawy porządkowe przy taksacji lasu

§ 18.1. Opisy taksacyjne sporządza się wg stanu na dzień (miesiąc) faktycznego wykonania prac w terenie z wyjątkiem wieku, który należy podawać na datę 1.01. następnego roku po wykonaniu inwentaryzacji lasu.

2. Opis taksacyjny lasu i gruntów przeznaczonych do zalesienia zapisuje się w odpowiednim raptularzu (karcie dokumentu źródłowego), przy czym w terenie określa się miąższość (zasobność) na 1 ha, którą podczas prac kameralnych, po definitywnym ustaleniu powierzchni, przelicza się na całą powierzchnię.

3. Podczas taksacji w terenie należy poszczególne wyłączenia zanumerować równolegle w raptularzu taksacyjnym i na roboczej mapie ewidencyjnej.

4. Na brulion mapy ewidencyjnej należy nanieść granice zasięgu lasów innej własności przylegających do lasów objętych uproszczonym planem ul.

4. Pomiar sytuacji wewnętrznej

§ 19. Czynności pomiarowe wykonywane przy pracach taksacyjnych obejmują:

- 1) sprawdzenie rozbieżności między stanem na gruncie a ewidencją gruntów w zakresie przebiegu granic działek i konturów użytków (lasu, gruntów przeznaczonych do zalesienia),
- 2) pomiar granic pododdziałów wydzielonych podczas prac taksacyjnych.

§ 20. Stwierdzone rozbieżności między stanem faktycznym a rejestrem gruntów i mapą ewidencyjną należy pomierzyć i nanieść na brulion mapy gospodarczej, celem ujęcia ich w wykazie rozbieżności i przekazania zleceniodawcy.

§ 21.1. Pomiar wyłączeń, tj. granic pododdziałów, naniesionych szkicowo na brulion mapy gospodarczej wykonuje się w ramach oddziałów najprostszymi sposobami, stosując metodę domiarów prostokątnych w nawiązaniu do istniejących na mapie ewidencyjnej szczegółów sytuacyjnych zidentyfikowanych w terenie. W przypadku trudności z identyfikacją takich szczegółów należy wykonać stosowne pomiary.

2. Przy pomiarze granic pododdziałów, a zwłaszcza identyfikacji granic działek w terenie powinno się skorzystać z pomocy właścicieli lub zarządców lasu.

3. Wyniki pomiarów wnosi się na zaktualizowaną kopię mapy ewidencji gruntów. Tymczasowe oznaczenie oddziałów i pododdziałów wykonuje się zgodnie z numeracją raptularza taksacyjnego.

C. Prace kameralne

1. Ustalenie powierzchni pododdziałów

§ 22. Na zaktualizowaną kopię mapy ewidencji gruntów należy wnieść:

- 1) ewentualne rozbieżności w przebiegu granic działek i konturów lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, zgodnie z warunkami określonymi w umowie zlecającej wykonanie inwentaryzacji,
- 2) oznaczenie podziału powierzchniowego,
- 3) granice pododdziałów i ich literowanie,
- 4) opis granic - lasów innej własności, nie objętej uproszczonym planem ul,

§ 23.1. Wykonawcę prac urzędniowych obowiązuje powierzchnia lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, wynikająca z rejestru gruntów - podana przez zleceniodawcę w załączonym do umowy rejestrze działek i posiadaczy lasów i gruntów przeznaczonych do

zalesienia.

2. Powierzchnia ta ewentualnie podlega aktualizacji, w trybie § 2 niniejszej instrukcji.
  3. Powierzchnię pododdziałów i szczegółów nieoznaczonych literami określa się z dokładnością do 0,01 ha.
  4. Po przeprowadzeniu korekty wyjściowej powierzchni, ustala się definitywną ogólną powierzchnię gruntów objętych pracami urządzeniowymi.
  5. Po ustaleniu powierzchni ogólnej wyprowadza się powierzchnię oddziałów, przyjmując jako podstawę powierzchnię poszczególnych działek, przy uwzględnieniu zaszłych w nich zmian.
- Suma powierzchni oddziałów powinna być zgodna z ogólną powierzchnią gruntów (jak w ust. 4).
6. Powierzchnię pododdziałów oblicza się przez zsumowanie udziałów poszczególnych działek (konturów), obliczonych za pomocą planimetru lub graficznie. Udziały te muszą być wyrównane do powierzchni działek (konturów). Suma powierzchni pododdziałów powinna być zgodna z powierzchnią oddziału (ust. 5).
  7. Wszelkie obliczenia powierzchni oraz rozbięcie powierzchni działek na pododdziały i ich zsumowanie w ramach oddziału powinno być wykonane skrupulatnie, ponieważ ostateczne wyniki służą jako dane podstawowe do sporządzenia opisu lasu i zadań gospodarczych w zakresie gospodarki leśnej.

2. Czystopis opisu taksacyjnego

§ 24.1 Czystopis opisu taksacyjnego sporządza się na podstawie opisów i danych z:

- 1) brulionu opisu taksacyjnego,
  - 2) wyników obliczenia powierzchni pododdziałów i wydzieleni,
  - 3) brulionu mapy gospodarczej.
2. Opis taksacyjny sporządza się na formularzu, według wzoru podanego w załączeniu (wzór 1).
  3. Definitywne oznaczenie pododdziałów, podobnie jak i oddziałów prowadzi się od północnego-wschodu ku południowemu-zachodowi.
- Oddziały oznacza się liczbami arabskimi, a pododdziały małymi literami alfabetu z pominięciem: e, ě, ł, ó, v, ž, ž; używanie powtórzeń alfabetu (ax, bx, cx itd.) do oznaczania pododdziałów dopuszcza się tylko w wyjątkowych przypadkach (duże rozdrobnienie

pododdziałów w oddziale).

4. W opisie taksacyjnym należy używać skrótów i symboli podanych w instrukcji sporządzania planu urządzenia lasu Skarbu Państwa.

5. Miąższość grubizny na całej powierzchni oblicza się z pomnożenia powierzchni pododdziału przez zasobność na 1 ha - podaną w brulionie opisu taksacyjnego; miąższość wpisuje się z dokładnością do 1 m³.

6. Przed ostatecznym wpisaniem projektowanych czynności gospodarczych należy ustalić maksymalną miąższość możliwą do pozyskania w urządzonym obiekcie i w poszczególnych pododdziałach.

7. Na końcu opisów taksacyjnych należy podsumować powierzchnię i miąższość oraz zestawić planowane zadania gospodarcze, podając rodzaj zadania, powierzchnię i maksymalną miąższość możliwą do pozyskania, którą jest suma miąższości zaprojektowanej do wycięcia w użytkowaniu rębny i przedrębny.

3. Rejestr gruntów i wskazania w zakresie gospodarki leśnej według właścicieli

§ 25.1. Rejestr gruntów i wskazania w zakresie gospodarki na okres 10 lat sporządza się na formularzu wg wzoru podanego w załączeniu (wzór 2).

2. Rejestr i wskazania gospodarcze sporządza się na podstawie wykazu dostarczonego przez zleceniodawcę - skorygowanego podczas prac taksacyjnych, brulionu mapy gospodarczej, czystopisu opisu taksacyjnego i wyników obliczenia powierzchni pododdziałów.

3. W przypadku, gdy w rejestrze gruntów figuruje:

1) władający - należy przed nazwiskiem podać "Wład",

2) współwłasność - należy wpisać "Współ".

4. Dla współwłasności z udziałem innej własności, oprócz udziału współwłaścicieli (w formie ułamkowej) należy w kol. "powierzchnia" podać:

– w liczniku - powierzchnię łączną,

– w mianowniku - powierzchnię przypadającą na współwłaściciela innej własności.

5. Dla powierzchni leśnej zalesionej należy podać (biorąc dane z opisu pododdziału lub wydzielienia - jeżeli jest takie utworzone), oprócz powierzchni, także gatunek główny, przeciętny wiek i bonitację oraz bez względu na rodzaj powierzchni - zaliczenie lasu do ochronnego (kol. 14).

6. Po zestawieniu rejestru działek i ich właścicieli należy podsumować kolumny: 8 do 13 i

podać w tym udział innej własności. Wyprowadzone sumy muszą być zgodne z odpowiednimi sumami z opisu taksacyjnego.

4. Mapa gospodarcza lasu

§ 26.1. Mapę gospodarczą, na podkładzie mapy ewidencyjnej, sporządza się na podstawie brulionu tej mapy, sporządzając w razie potrzeby (duże rozproszenie działek, duża skala map, duża liczba arkuszy) matryce działek leśnych i gruntów przeznaczonych do zalesienia w formie zwartej, tj. z pominięciem innych rodzajów gruntów.

2. Mapa powinna zawierać:

- 1) napis tytułowy,
- 2) określenie obiektu i położenia (wieś, gmina, województwo),
- 3) szkic sytuacyjny arkuszy map z naniesionym podziałem powierzchniowym,
- 4) opis granic, tj. przyległych lasów,
- 5) oznaczenie liczbami arabskimi oddziałów,
- 6) oznaczenie literami pododdziałów,
- 7) oznaczenie cyfrą (liczbą porządkową) wydzieleń,
- 8) datę stanu, na który opracowano mapę,
- 9) istniejące i projektowane pasy przeciwpożarowe,
- 10) podpis wykonawcy.

3. Na mapie należy zakolorować:

- 1) granice kompleksów leśnych objętych inwentaryzacją stanu lasu
  - na zielono - od innych użytków gruntowych niż lasy,
  - na czerwono - od lasów innej własności,
- 2) granice gruntów przeznaczonych do zalesienia - na żółto,
- 3) oznaczenie współwłasności z inną własnością - na niebiesko.

5. Układ opracowania

§ 27.1. Wyniki inwentaryzacji zestawia się następująco:

- 1) strona tytułowa (wg wzoru 3),
- 2) opisy taksacyjne,

- 3) rejestr gruntów i wskazania w zakresie gospodarki leśnej wg właścicieli,
  - 4) wykaz skrótów i symboli,
  - 5) w załączeniu mapa gospodarcza,
2. Do opracowania należy dołączyć dyskietkę zawierającą zakodowane dane:
- opisów taksacyjnych wg struktury rekordu zapisu tych danych podanych w wymogach (instrukcji) sporządzania uproszczonych planów urządzania lasu,
  - rejestru gruntów wg struktury rekordu zapisu tych danych podanych w instrukcji sporządzania uproszczonych planów urządzania lasu.

Informacje znakowe należy zakodować za pomocą kodów podanych w instrukcji sporządzania planów urządzania lasu dla Lasów Skarbu Państwa.

D. Postanowienia końcowe

§ 28. 1. Wyniki inwentaryzacji stanu lasu dotyczące lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa otrzymują, z obowiązkiem udostępnienia zainteresowanym osobom:

- 1) starosta,
- 2) zarząd gminy,
- 3) właściwe nadleśnictwa Lasów Państwowych sprawujące zlecony nadzór.

2. Wyniki inwentaryzacji stanu lasu dotyczące lasów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa otrzymują:

- 1) właściwy oddział terenowy Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- 2) właściwe nadleśnictwa Lasów Państwowych.

§ 29. 1. Wyniki inwentaryzacji stanu lasu, o których mowa w § 28. 1., podlegają ewidencji we właściwym urzędzie rejonowym oraz urzędzie wojewódzkim, a wyniki, o których mowa w § 28. 2., we właściwym oddziale Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa i właściwym nadleśnictwie.

2. Wyrisy i wyciągi z inwentaryzacji stanu mogą być wydawane za zgodą jednostki prowadzącej ewidencję.

E. Wzory